

□ *A Debrecenben rendezett technikatörténeti országos versenyek rövid története*

Ez a mondat fémjelezte a tíz alkalommal Debrecenben, a Kazinczy Ferenc Általános Iskolában megrendezett Országos Technika- és Tudománytörténeti Vetélkedőt.

Az általános iskolák felső tagozatosai számára évente kiírt verseny témáit és kérdéseit a Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola Technika Tanszékének kollektívája (dr. Kiss Sándor, dr. Bohdaneczky László, dr. Bun Zoltán és Bodoki Zoltán) állítottuk össze. A lebonyolításban a lelkes általános iskolai „technikás” csapat minden feladatot precízen elvégzett Fekete József vezetésével.

Kezdetől fogva két korcsoport - 5-6.osztályosok (a kicsik), és 7-8. osztályosok (a nagyok) - 3 fős csapatai számára hirdettük a versenyt.

A döntőbe jutott csapatokat mindig elkísérte 1-1 felkészítő tanár, akik számára egy szakmai előadás is része volt a programnak. Az előadást a verseny szakmai díszvendége, a nagyok zsűrijének elnöke, minden évben más-más jeles szakember tartotta az évi témához kapcsolódóan. A kicsik zsűrielnökségét mindig én vállaltam. A verseny után az iskola által szervezett gazdag programkínálatból (lovaglás, íjászat, foci, internet, fele sem igaz verseny stb.) válogathattak a gyerekek. Másnap szombaton délelőtti buszos városnézés, múzeumlátogatások, belvárosi séta, buszos nagyerdei körút, stb. közül lehet válogatni. Az eredményhirdetésen is, mint ahogy a megnyitón is szerepet kaptak díszvendégeink, a város, a megye, a TOE (mint verseny fővédnöke), és egyre gyakrabban valamelyik minisztérium képviselőiben. Dobszai Jenő, a házigazda iskola igazgatója a díjátadás állandó szereplője, mint ahogy a versenyt is állandóan figyelemmel kísérte.

Maga a verseny háromfordulós, a másodikra az iskolák korosztályonkénti legjobb csapatai nevezhettek. Számukra 5 írásbeli feladatot adtunk, melyek közül legalább egy a lakóhely és környezete a témával kapcsolatos építményének, tárgyának stb. bemutatása. Egy kérdés minden évben a témával kapcsolatos elképzelhető, várható jövőre vonatkozott, ami meg szokta mozgatni a gyerekek fantáziáját. Mindig volt egy totó kérdéssorozat, ami a legobjektívebben értékelhető és jól méri a gyerekek tájékozottságát, felkészültségét, az előre megadott ajánlott irodalom ismeretét. Ötödik feladatként mindig szellemes kérdéseket kellett kitalálni a témához kapcsolódva.

A tavaszi szünetben szokásos döntőbe korosztályonként 15-20 csapatot hívtunk be, akik az otthoni feladatra kapott maximum 50 pontról indultak. A döntő írásbelivel kezdődött, ami totót, a témáról szóló hiányos, kiegészítendő szöveget, és egy több helyen hibás tartalmú szöveg javítását tartalmazta. Ezekkel is közel 50 pontot lehetett szerezni, de az eredmény csak később derült ki. A szóbeli volt a legizgalmasabb. Mindig voltak különféle villámkérdések, hosszabban kifejtendő feladatok, megfejtendő ábrák és fele sem igaz jellegű kérdések. Itt is 50 körüli pont volt szerezhető.

A témák évente változtak, mint ahogy a szakmai vendégek is.

1995

Közlekedés

dr. Rosta István a kaposvári Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskola főigazgató-helyettese

1996

Az 1100 éves Magyarország technikatörténete

dr. Endrey Valter ELTE Általános Technika Tanszék címzetes tanára és dr. Jeszenszky Sándor, az E

1997

Távközlés és informatika

dr. Bánkuti József az ELTE Általános Technika Tanszékének vezetője

1998

Anyag és energia

dr. Rosta István a kaposvári Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskola tanszékvezető főiskolai tanár

1999

Mindennapok technikája

dr. Vas Miklós az egri Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola Technika Tanszékének vezetője, a TC

2000

Közlekedés és környezet

dr. Berta István a Közlekedési Múzeum osztályvezetője.

2001

Magyarok a technikatörténetben

dr. Vámos Éva, az Országos Műszaki Múzeum főigazgatója.

2002

Otthon, kényelem, szórakozás

dr. Dobos Katalin a TOE elnöke, a Szegedi Tudományegyetem tanszékvezetője.

2003

Anyag, energia, környezet

dr. Kedves Ferenc egyetemi tanár

2004

Kapcsolódásunk Európához és a világhoz - Hírközlési és közlekedési rendszerek, eszközök

Kazatsay Zoltán, a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium államtitkára.

A tíz év alatt közel 90 iskola csapatai jutottak el az országos döntőbe. Érdekesség, hogy sok köztük a néhány ezres kis település, és a nagy városokat is többnyire csak egy iskola képviselte, budapesti csapat pedig csak 1999-ben került először a döntőbe. A tíz év alatt döntőbe jutott csapatokat küldő települések:

Ajak, Ajka, Almásfüzitő, Bodaszőlő, Budapest, Cece, Celldömölk, Debrecen, Derecske, Dombóvár, Dunafalva, Dunakeszi, Egyházashetye, Encs, Felsőzsolca, Fonyód, Fűzfőgyártelep, Gáborján, Gyömrő, Gyöngyös, Győr, Győr-Örkény, Győrújbarát, Hajdúböszörmény, Heves, Hort, Ináncs, Jászsószentgyörgy, Kadarkút, Kaposmérő, Kaposvár, Kazincbarcika, Kecskemét, Kisbér, Kisvárd, Komárom, Kunmadaras, Mélykút, Mezőfalva, Miskolc, Nagykanizsa, Nyírábrány, Nyíregyháza, Onga, Orosháza, Oroszlány, Pécs, Pákozd, Sándorfalva, Sárospatak, Siófok, Székesfehérvár, Szekszárd, Szerencs, Szolnok, Szombathely, Tata, Tatabánya, Telki, Tiszakeszi, Tószeg, Vaja, Vásárosnamény, Visznek, Záhony.

A tíz év alatt a legeredményesebb Szombathelyről a Neumann János Általános Iskola volt, akik összesen 7 első helyet szereztek és 1996-ban valamint 2002-ben is mindkét korcsoport versenyét ők nyerték. Kiemelkedő még a Budapest XVII. kerületi Zrínyi Miklós Általános Iskola, ahol a kicsik csapata háromszor nyert, közte az utolsó versenyen, 2004-ben is, így az egyik vándorkupa náluk maradt. A győztesek:

Kicsik

Nagyok

1995

Tószegi Általános Iskola

Neumann János Általános Iskola, Szombathely

1996

Neumann János Általános Iskola, Szombathely

Neumann János Általános Iskola, Szombathely

1997

Honvéd Utcai Általános Iskola, Kaposvár

Neumann János Általános Iskola, Szombathely

1998

Technika az ember szolgálatában

Írta: Dr Kiss Sándor

2016 február 10., szerda 10:16 - Utoljára frissítve 2016 február 10., szerda 10:34

Nyírábrány, Általános Iskola

Neumann János Általános Iskola, Szombathely

1999

Jókai Utcai Általános Iskola, Pécs

Nyírábrány, Általános Iskola

2000

Fonyód

Jókai Utcai Általános Iskola, Pécs

2001

Zrinyi Miklós Általános Iskola, Budapest XVII

Jókai Mór Általános Iskola, Pécs

2002

Neumann János Általános Iskola, Szombathely

Neumann János Általános Iskola, Szombathely

2003

Zrinyi Miklós Általános Iskola, Budapest XVII.

Molnár Mátyás Általános Iskola, Vaja

2004

Zrinyi Miklós Általános Iskola, Budapest XVII.

Honvéd utcai Általános Iskola, Kaposvár

Szinte minden évben a döntőben volt egy csapat Tószegről, akik 1995-ben a kicsiknél nyertek és egy év múlva is másodikok lettek. Nagyon eredményes a Kiss József által felkészített nyírábrányi csapat, akik a nagyoknál másodikok lettek 1996-ban, a kicsiknél nyertek 1998-ban és a nagyoknál pedig 1999-ben. Győzniük ugyan nem sikerült, de mindig, vagy szinte mindig a döntőben voltak és megszorították a nyerteseket a vajaiak, a fűzfőgyártelepiek, az

almásfűzitőiek, a vásárosnaményiek, és a hajdúböszörményiek. Kadarkút csapata 1998-ban csak alig maradt le a dobogó legfelső fokáról a kicsiknél, miután egy évvel korábban a 3. helyen végeztek.

A TOE által 2003-ban alapított vándorkupát első ízben Vaja csapata kapta, akik az előzetes versenyben a legjobban szerepeltek. 2004-ben az összetett versenyben kiemelkedő, de első helyet ezúttal nem nyert pécsi Jókai kapta a kupát.

Öröm a krónikásnak, a verseny egyik kitalálójának és mozgatójának az eredményekről beszámolni, de szomorú is vagyok, hogy a 2005 utáni versenyekről nem adhattam összegzést, mivel ezt a több helyen is pályázott támogatások elmaradása, és az eddig készséges rendező iskola pénzügyi megszorításai miatt el kellett halasztanunk. Ezt a tendenciát évek óta éreztük, ami a résztvevő iskolák számában és összetételében is tükröződött.

Dr. Kiss Sándor

főiskolai tanár